

O KAPELAH IN OLTARJIH ŠIBENIŠKE STOLNICE ZA ČASA JURIJA DALMATINCA

Janez Höfler, Ljubljana

Že več kot deset let je, odkar je Stjepan Krsić objavil del vizitacijskega zapisnika, nanašajočega se na Šibenik in na tamkajšnjo stolno cerkev, ki ga je ob svojem potovanju po Dalmaciji leta 1579 napravil papeški odposlanec, veronski škof Agostino Valier.¹ Zapisnik je razmeroma skop in v bistvu ne prinaša ničesar, kar bi se dalo neposredno uporabiti pri raziskovanju stavbne zgodovine šibeniške stolnice, tako da se še daleč ne more meriti, recimo, s tistim, ki ga je v 18. stoletju sestavil Didak Manola, trogirski škof, o stolnici v Trogiru.² Kljub temu pa vsebuje podatke, ki jih je mogoče posredno povezati z gradnjo stolnice sredi stoletja, namreč popis oltarjev, njihovih svetniških patrocinijev in tu in tam tudi tistih šibeniških plemiških rodbin, v katerih patronatu so bili. Vizitator lege oltarjev v glavnem ne navaja, vendar jih popisuje po določenem redu, zaradi česar jih je mogoče identificirati s tistimi, ki so nastajali ob zidavi stolnice, s tem pa tudi rekonstruirati njihov položaj v notranjščini cerkve.

Za časa Valierove vizitacije je bilo v šibeniški katedrali štirinajst oltarjev. Tri od teh je vizitator našel v vzhodnem delu cerkve, v glavni in v stranskih apsidah, preostalih enajst pa je bilo razporejenih po travejah oz. kapelah stranskih ladij. Teh je na vsaki strani sicer po šest, ker pa v eno travejo na severu vodi stranski vhod v cerkev, tam oltarja ni bilo.

O oltarjih v apsidah v arhivskem gradivu iz časa zidave stolnice ni podatkov. Ker se je delo na vzhodni partiji vleklo dalj čala, ni mogoče zatrdno reči, kdaj so jih postavili. Edino oporišče nudijo odpustki, ki jih je leta 1467 stolnici v Šibeniku podelil papeški legat za Benečijo, škof Ivan iz Porta in kardinal Sant' Angelo;³ po našem prepričanju so takrat končali spodnji del vzhodne partije stolnice in ga usposobili

¹ S. Krsić, Dva priloga o Jurju Dalmatincu, *Arhivski vjesnik*, XVII, 1974—1975, pp. 301—307 (303 s).

² C. Fisković: *Opis trogirске katedrale iz XVIII stoljeća*, Split 1940.

³ D. Farlati, *Illyricum sacrum IV*, p. 470; D. Frey, Der Dom von Sebenico und sein Baumeister Giorgio Orsini, *Jahrbuch des Kunsthistorischen Institutes der K. K. Zentralkommission für Denkmalpflege*, VII, 1913, dodatek listin in regist (V. Molè, od tod citirano: Frey-Molè: 1913), pp. 159 s, Nr 133.

za nemoteno opravljanje liturgije.⁴ Precej več gradiva za oltarje oz. kapele v stranskih ladjah. Kot je znano, so prokuratorji stolnice v želji, da zagotovijo stalna sredstva za gradnjo cerkve, 29. decembra 1443 dosegli, da je Veliki svet mesta obvezal vrsto šibeniških plemičev za letne obligacije v korist gradnje cerkve v višini enega do treh dukatov, ki so zapadle z veliko nočjo tekočega leta.⁵ Še izdatnejša so bila sredstva, predvidena v pogodbi 23. marca 1444, s katero se je nekaj šibeniških rodbin obvezalo, da financira izgradnjo posameznih travej stranskih ladij, za to pa prejme patronat nad temi kapelami.⁶ Vsaka kapela naj bi stala 73 dukatov, plačljivih v treh letnih obrokih, začnši z aprilom tekočega leta, zgrajena pa naj bi bila po načrtu protomagistra Jurija. V omenjeni pogodbi je tudi natančno določeno, kako naj bodo kapele razdeljene med te rodbine, z izjemo prve v severni ladji ob glavnem vhodu, ki je bila zgrajena že leta 1435 s pomočjo Deše Jakobovega (Dessa Jacobi) in je bila v lasti njegovih dedičev.⁷ Domnevamo, da so prokuratorji izgradnjo travej stranskih ladij zaupali mojstroma Lorenzu Pincinu in Martinu, Petrovemu sinu s pomočnikom Pavlom, Mihaelovim sinom iz Zadra, s katerima so sklenili delovno pogodbo 5. julija 1444.⁸ Glede na plačilne pogoje bi kapele morale biti gotove že leta 1447,⁹ vemo pa, da se je delo zavleklo, tako da je nekatere teh kapel končal šele Jurij sam po letu 1447.¹⁰

Za rekonstrukcijo kapel in oltarjev šibeniške stolnice v 15. stoletju imamo torej na voljo poleg Valierovega vizitacijskega poročila tudi pogodbo, datirano 23. marca 1444, ki pa tudi sama po sebi še ne zagotavlja identifikacije oltarjev, saj ne navaja patrocinijev. Šele s soočenjem obeh dokumentov, omenjene pogodbe in Valierovega zapisnika, pridemo do prave rešitve.

Rekli smo, da Valier ne navaja lege oltarjev in da je tudi zelo skop s podatki o rodbinah, ki so imele patronat nad temi oltarji, tako da ga ni mogoče brez nadaljnjega interpolirati s tekstom pogodbe iz leta 1444. Vendar je mogoče ugotoviti, kako se je vizitator leta 1579 gibal po stolnici, ko je popisoval oltarje: potem ko je obdelal tri oltarje v kornem delu stolnice, je začel z zadnjo kapelo v vzhodnem delu severne stranske ladje, od tu nadaljeval pot proti zahodu, se pri glavnem vhodu obrnil na jug in od tod krenil proti vzhodu do zadnje kapele južne stranske ladje. S pomočjo tega malega itinerarija se da lega posameznih oltarjev rekonstruirati na naslednji način (gl. priloženo skico: številke v oklepaju se nanašajo na Freyev popis, str. 20, op. 21):

⁴ O tem govori še neobjavljena študija avtorja tega prispevka z naslovom *Sibeniška katedrala med Jurijem Dalmatincem in Nikolajem Florentincem: O začetkih renesanse v arhitekturi Dalmacije* (izide predvidoma v zborniku *Radovi Instituta JAZU u Zadru*).

⁵ Frey-Molè: 1913, pp. 137 s, Nr. 35 (napačno datirano 29. decembra 1444).

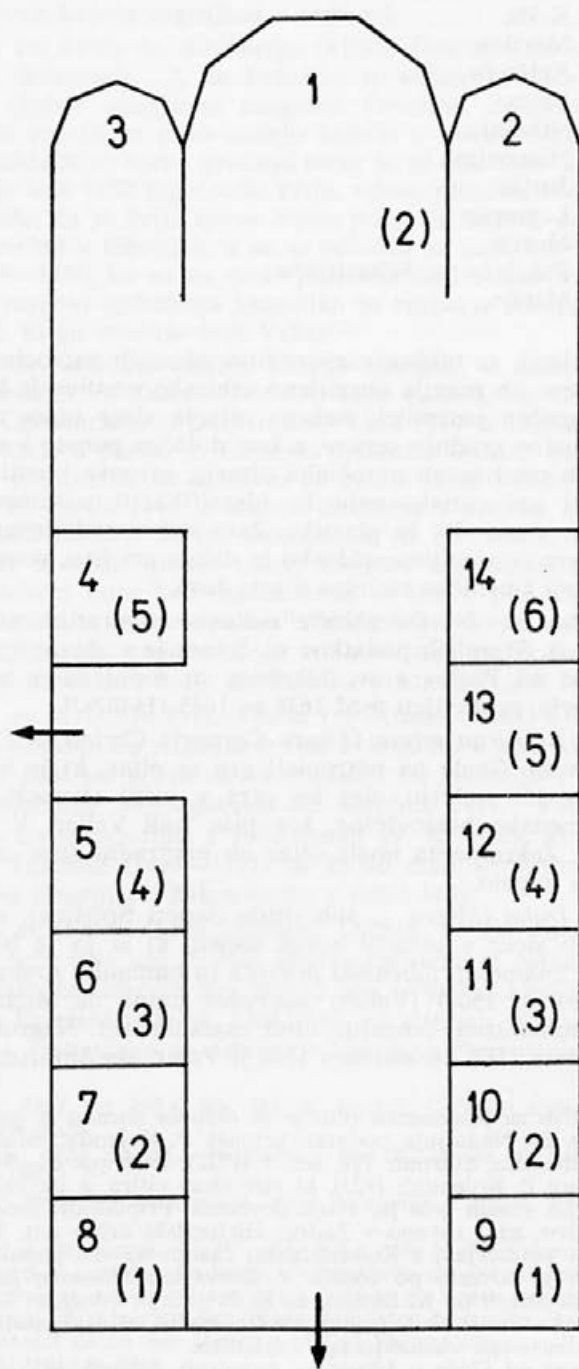
⁶ Frey-Molè: 1913, pp. 135 s, Nr. 30 (k temu še pp. 134 s, Nr. 27).

⁷ Pogodba z dne 3. novembra 1435, Frey-Molè: 1913, pp. 129 s, Nr. 11. Gl. D. Frey (kot zgoraj, op. 3; od tu citirano: D. Frey: 1913), pp. 9 s, in P. Kolendić, *Sibeniška katedrala pre dolaska Orsinijeva* (1430—1441), *Narodna starina* 8, III, 1924 (od tod citirano: P. Kolendić: 1924), pp. 161 s.

⁸ Frey-Molè: 1913, pp. 136 s, Nr. 32 in 33. Original v Historijskem arhivu Zadar, Not. A. Campolongo 11/IV, fol. 175 r-v.

⁹ O tem gl. tu v nadaljevanju.

¹⁰ O tem gl. tu v nadaljevanju, posebej op. 29.

- 1) veliki oltar sv. Jakoba
- 2) oltar sv. Rešnjega telesa
- 3) oltar sv. Duha
- 4) oltar sv. Križa
- 5) oltar sv. Martina
- 6) oltar sv. Krištofa
- 7) oltar sv. Petra
- 8) oltar sv. Nikolaja
- 9) oltar sv. Hieronima
- 10) oltar sv. Jurija
- 11) oltar sv. Lovrenca
- 12) oltar sv. Marije
- 13) oltar sv. Fabijana in Sebastijana
- 14) oltar sv. Marije.

Kot bomo videli, se takšna razporeditev oltarnih patrocinijev ujema s podatki, ki nam jih ponuja ohranjeno arhivsko gradivo iz 15. stoletja. Takšen ali drugačen patronicij nekega oltarja sicer nima neposredne povezave z aktualno gradnjo cerkve, a ima določen pomen v simbolično-reprezentativnih predstavah naročnika oltarja, njegova identifikacija pa utegne koristiti pri raziskovanju in identifikaciji posameznih delov oltarne opreme, zlasti slik in plastike. Zato naj v nadaljevanju našega prispevka zberemo dosegljivo arhivsko in drugo gradivo, povezano s posameznimi oltarji šibeniške stolnice v tem času.¹¹

1. *Veliki oltar sv. Jakoba* (Altare maius consecratum ad honorem Sancti Jacobi...). Starejših podatkov ni. Danes je v glavni apsidi baročni oltar »Gospe od Plača« s sv. Jakobom in sopatronom sv. Rokom, neznanega avtorja, postavljen med 1638 in 1645 (1640?).¹²

2. *Oltar sv. Rešnjega telesa* (Altare Corporis Christi in choro). Starejših podatkov ni. Glede na patronicij gre za oltar, ki je bil verjetno že postavljen v 15. stoletju, slej ko prej v južni stranski apsidi, in v oskrbi istoimenske bratovščine, kot piše tudi Valier. V baroku je Bratovščina sv. Zakramenta imela oltar ob pregradni steni med glavno in južno korno kapelo.

3. *Oltar sv. Duha* (Altare... sub titulo Sancti Spiritus), v lasti družine Mihetić, in sicer v severni korni kapeli, ki si jo je bil za svojo grobnico izbral znameniti šibeniški pravnik in humanist Ambroz Mihetić (umrl med 1491 in 1508) (Valier: haeredes unius de Michietich, qui posuit ibi monumentum, teneatur illud manutenere). Nagrobna plošča je datirana z letom 1508. 16. oktobra 1508 je Peter, sin Ambroza Mihetića,

¹¹ Arhivsko gradivo za posamezne oltarje je deloma zbrano že pri D. Freyu: 1913, p. 20, op. 21. Nadaljnje podatke prinaša P. Kolendić, Stube na crkvi sv. Ivana u Šibeniku, *Starinar* III, ser. I (1922), 1923, pp. 65–94 (pp. 73 ss) (od tod citirano: P. Kolendić: 1923), ki vire sicer citira, a jih žal dobesedno ne navaja in jih včasih celo po svoje povzema. Pripomniti moramo, da je arhivsko gradivo, zdaj zbrano v Zadru, Historijski arhiv (cit. HAZ), težko pregledno in v primerjavi s Kolendićevim časom ne več popolno. Sedanje stanje oltarjev je povzeto po vodiču V. Devetaka: *Šibenska katedrala*, Šibenik 1969, z dopolnili po K. Stošiću in K. Prijatelju (slednje: Barok u Dalmaciji, v: *Barok u Hrvatskoj*, Zagreb 1982). Uvodni latinski citati v oklepaju so vzeti iz Valierovega vizitacijskega zapisnika.

¹² K. Stošić: *Gospa od Plača u šibenskoj katedrali*, Šibenik 1935.

dal v tej kapeli (»a latere dextro majoris capellae versus plateam«, tj. v smeri proti trgu na severni strani stolnice) postaviti oltar v čast sv. Mihaela (zaščitnika družine) in sv. Janeza Krstnika.¹³ Danes je severna obkorna kapela zgrajena z orglami.

4. *Oltar sv. Križa oz. Križanega* (Altare Crucifixi de iure patronatus illorum de Sincovich...), na katerem je velika in »dostojna« podoba Križanega (habet imaginem magnam Crucifixi decentem). Patrončinj razkriva, da gre tu za tisto zadnjo kapelo v severni vrsti, ki leta 1444 še ni bila oddana in njena gradnja torej še ni bila tako kmalu v načrtu. Kapelo si je leta 1452 zagotovila Prija, vdova plemiča Franja Konjevića. Kolendić piše, da je Prija sprva želela postaviti kapelo sv. Križa v frančiškanski cerkvi v Šibeniku, a se je odločila za stolnico.¹⁴ Zgradili so jo v letih 1454—1455, ko so na oltar postavili tudi veliko leseno, še vedno ohranjeno razpelo splitskega kanonika in rezbarja Jurija Petrovića, datirano 1455, ki ga omenja tudi Valier.¹⁵

5. *Oltar sv. Martina* (Altare Sancti Martini), v patronatu Tolimeričev, Cipriančičev in Dobrovičev (de iure patronatus illorum de Zolimeriis (!), Cipriancichi et Dobrovichi). Leta 1444 je bila kapela (a latere dextro intrando a platea in Ecclesia predicta) oddana plemičema Eliju, sinu Petra Tolimeriča, in Martinu de Mirsa (tudi Tolimeriču), vsakemu na pol. Že 16. aprila 1444 je Martin de Mirsa v svojem imenu in imenu brata Tomaža zadolžil Jurija Dalmatinca za tri plošče, dve za nagrobnika in eno za oltar, pa še nekaj kamnov za podnožje (tres plancas lapides, videlicet duas pro monumentis et unam pro altare, et aliquos lapides pro salizio unius capelle).¹⁶ Patrončinj oltarja, kakor ga sporoča Valier, se ujema z imenom enega od obeh nekdanjih lastnikov kapele. Zdaj je tu oltar Matere božje Karmelske, postavljen leta 1617.

6. *Oltar sv. Krištofa brez oltarja (?)* (Altare Sancti Christophori carens forma altaris). Po pogodbi iz leta 1444 je bil v lasti Mihaela Lavčiča, kar se vidi tudi po grbih na sklepnikih. Po Kolendiću je bila kapela v celoti izplačana, torej gotova 12. oktobra 1444.¹⁷ Patrončinj oltarja je verjetno treba povezati z relikvijami sv. Krištofa, ki jih je oskrbel škof Luka Tolentić (1469—1491) in ki so zdaj shranjene v sarkofagu ob sedanjem oltarju sv. Zakramenta v južni ladji.

7. *Oltar sv. Petra* (brez opreme) (Altare Sancti Petri nudum). Po pogodbi iz leta 1444 naj bi bila kapela zgrajena iz zapuščine Ivana Simeonića. Baročni oltar na tem mestu ima sliko Poklona sv. treh kraljev Bernardina Ricciardija iz ok. 1568/1569, ob straneh oltarja stojita angela z napisnima trakovima iz delavnice Nikolaja Florentinca (zadnja četr-

¹³ Frey-Molè: 1913, pp. 165 s, Nr. 168, K. Stošić: *Galerija uglednih Šibenčana*, Šibenik 1936, p. 56.

¹⁴ P. Kolendić: 1923, pp. 84 s. Pogodba z dne 20. aprila 1452: Frey-Molè: 1913, p. 154, Nr. 100.

¹⁵ I. Fisković, Prijedlog za kiparja Jurja Petrovića, *Peristil*, VIII-IX, 1965/1966, pp. 75—93.

¹⁶ HAZ, Not. Campolongo 11/IV, fol. 105 v—106 r, P. Kolendić: 1923, p. 74. V resnici gre za pooblastilo Juriju Dalmatincu, da pri nekem klesarju Ivanu na Braču dvigne omenjeni material, ki sta ga brata pri njem že naročila (quas plancas et quos lapides dictus Magister Johannes promisit dare conductas Sibenici dictis Ser Martino et Ser Thomasio).

¹⁷ P. Kolendić: 1923, p. 75.

tina 15. stoletja), katerih povezava z nekdanjim oltarjem sv. Petra ni znana.¹⁸

8. *Oltar sv. Nikolaja* (Altare sub titulo Sancti Nicolai). Gre za zadnjo kapelo na severni strani ob glavnem vhodu, ki jo je dal zgraditi že Deša Jakobov (Dessa Jacobi) leta 1435. Kapela, kjer naj bi imeli patronat Deša in njegovi dediči, ki bi bili tu tudi pokopani, naj bi bila posvečena sv. Marku in sv. Nikolaju, zgradil pa naj bi jo do naslednje velike noči (1436) mojster Lorenzo Pincino iz Benetk, ki je tedaj delal na katedrali. Iz ustreznih besedil (7. oktobra in 3. novembra 1435) je lega kapele natančno določena (incipiendo a prima columpna versus secundam columpnam eiusdem ecclesie a parte silochi oz. a prima columpna versus secundam columpnam... videlicet a parte borea in angulo... versus dictam boream et viam publicam).¹⁹

9. *Oltar sv. Hieronima* (Altare Sancti Hieronymi). Ob njem se je brala maša dvakrat tedensko po volilu škofa Jurija Šižgoriča (in quo celebratur bis in hebdomada vigore cuiusdam legati reverendissimi episcopi Sisgorei). Prva kapela južne ladje ob glavnem vhodu (1444: a latere versus mare in capite Ecclesiae versus ponentem), ki si jo je leta 1444 pridobil plemič Radić Šižgorić, kasneje pa so v njej njegovi sinovi uredili tudi grob leta 1453 ali 1454 umrlega škofa Jurija Šižgoriča, delo Jurija Dalmatinca in njegove delavnice. Patrocinij sv. Hieronima sodi med najuglednejše patrocinije poznega srednjega veka v Dalmaciji. To ime ima tudi eden od Radićevih sinov.

10. *Oltar sv. Jurija*, v oskrbi prokuratorjev gradnje stolnice (Altare Sancti Georgii, quod manuteneatur a fabrica). Po pogodbi iz leta 1444 naj bi jo prevzel Jurij Radoslavčić, ki se je že malo pred tem, 2. februarja 1444, obvezal za gradnjo ene kapele v stolnici,²⁰ po tem, 13. septembra 1445, pa tudi, da bo poravnal stroške za kamnito okrasje na zunanji strani kapele v ladji (dokument izgubljen), kar je, po ustreznem sodnem procesu, deloma plačal 31. decembra 1448.²¹ Sama kapela je bila izplačana 8. junija 1448²² in tedaj tudi gotova, saj je kmal nato (18. oktobra 1448) Radoslavčić pri slikarju in rezbarju Dujmu Vu-

¹⁸ V. Devetak (kot op. 11), p. 28, piše, da sta angela nekoč stala ob oltarju sv. Rešnjega telesa v koru nasproti škofovske katedre. Pač pa ob patrociniju tega oltarja pomislimo na znano plastiko Jurija Dalmatinca iz vrhnjih tabernakljev severnega stranskega vhoda. Kot ugotavlja S. Kokole v svoji diplomski nalogi o stilnem profilu Jurija Dalmatinca kot kiparja, Dalmatinčev kip sv. Petra ni pendant k sv. Jakobu, kot se sicer misli, in to ne po merah ne po stilu, tako da bi bila oba lahko šele sekundarno postavljena v tabernaklje stranskega portala. Kipa sta zdaj v muzeju v cerkvi sv. Barbare.

¹⁹ P. Kolendić: 1924, p. 162.

²⁰ Frey-Molè: 1913, p. 135, Nr. 28.

²¹ Frey-Molè: 1913, p. 149, Nr. 78, z napačno letnico; prim. P. Kolendić: 1923, p. 78. P. Kolendić, ibid., omenja tudi spor, ki je nastal, ker Radoslavčić sprva ni hotel poravnati teh stroškov, ki so pri drugih kapelah sicer očitno šli na račun cerkvene blagajne.

²² HAZ, Not. Campolongo 10/IV, fol. 100 r—100 v, P. Kolendić, ibid. Denar je prevzel stolnični prokurator in je veljal »pro fabricis et laborerijis lapideis ipsius capelle usque ad primam cornicem ad foleamina exclusive secundum pacta prime conventionis et obligationis ipsius capelle...«. Da so bili prevzemniki kapel dolžni poravnati gradnjo kapel le do *exclusive* dvojnega listnega venca, ki obdaja arkade in se pripisuje roki Jurija Dalmatinca, je v resnici zapisano že v dogovoru 23. marca 1444. Prim. k temu D. Frey: 1913, p. 20, op. 22.

škoviću iz Splita naročil tudi oltarni poliptih (ancona).²³ Popis tega poliptiha v ustrezni pogodbi, s podobo Jurijevega boja z zmajem v sredini, in tudi omembe kapele potrjujejo potrocinij sv. Jurija. V kapeli je zdaj oltar sv. Roka, sv. Hieronima in sv. Nikolaja Tavelića iz leta 1876, ki ima ob straneh putta s ščitom, iz delavnice Jurija Dalmatinca. Ti zanimivi plastiki sta morda nekdanj flankirali nagrobnik škofa Šižgorića v sosednji kapeli, ki je bil istega leta (1876) nekoliko predelan.²⁴

11. *Oltar sv. Lovrenca*, neposvečen (Altare Sancti Laurentii non consecratum), po pogodbi iz leta 1444 v patronatu Lovrenca Dominika in Lovrenca Mihaela Gonirbića. Dominik, Jurij in Ivan, sinovi enega od teh Lovrencev, so 22. maja 1489 sklenili s slikarjem Jurijem Čulinovičem pogodbo za izdelavo oltarne slike za oltar v tej kapeli (pallam magnam ponendam in ecclesia sancti Jacobi in capella Sancti Laurentii).²⁵

12. *Oltar sv. Marije* (Altare Sanctae Mariae), po pogodbi iz leta 1444 v patronatu takratnega prokuratorja cerkve Saracena Nicolai. Kapela je bila končana že pred 18. oktobrom 1448, ko se v Radoslavčičevi pogodbi s slikarjem Vuškovićem kot vzorec omenja že postavljeni poliptih na oltarju te kapele (tantae altitudinis, quantae sit Anchona Sr. Saraceni civis Sebenici, posita in ejus capella in Ecclesia S. Jacobi de Sebenico...²⁶). Tu je zdaj baročni oltar sv. Zakramenta.

13. *Oltar sv. Fabijana in Sebastijana*, neposvečen (Altare Sanctorum Fabiani et Sebastiani non consecratum). Leta 1444 so gradnjo te kapele prevzeli bratje Jurij, Nikolaj in Simon Divnić, ki so 30. junija 1447 prokuratorjem gradnje stolnice plačali tudi drugi obrok s pogojem, da bo kapela končana v enem letu.²⁷ Iz tega zapisa je tudi razvidno, da bi morala biti kapela po prvotni pogodbi postavljena do konca marca 1447, kar seveda velja za vse kapele, oddane leta 1444. Ob vpisu notarske beležke 30. junija 1447 je bil navzoč tudi Jurij Dalmatinec. Vprašanje je, če je v Valierovem zapisniku omenjeni potrocinij tudi prvotni potrocinij kapele bratov Divnić. Danes je baročni oltar s sliko sv. Fabijana in Sebastijana (Filippo Zaninberti, 1585—1636) v sosednji kapeli št. 14).

14. *Oltar sv. Marije*, neposvečen (Altare Sanctae Mariae non consecratum). Leta 1444 je bila kapela, zadnja v južni vrsti ob križišču, oddana Jakobu Nicolinu v imenu Marije (Koseglavić), vdove nekega kamnoseka Pribislavića, ki je 31. avgusta 1447 v tej zvezi poravnala tudi drugi obrok.²⁸ Potrocinij kapele se ujema z donatoričnim imenom. Zdaj je tu omenjeni baročni oltar sv. Fabijana in Sebastijana.

Iz plačilnih pogojev, navedenih v pogodbi o razdelitvi stranskih kapel šibeniške stolnice 23. marca 1444, se da razbrati, da bi kapele morale biti zgrajene v treh letih, to je do marca 1447, še vedno v roku, za katerega je bila sklenjena prva pogodba Jurija Dalmatinca s stolnico

²³ Frey-Molè: 1913, p. 142 s, Nr. 57.

²⁴ O teh puttih gl. M. Prelog, Dva nova »putta« Jurja Dalmatinca i problem renesansne komponente u njegovoj skulpturi, *Peristil* IV, 1961, pp. 47—60. S. Kokole razvija v svoji diplomski nalogi (gl. op. 18) misel, da putta izvirata iz prvotne kompozicije Šižgoričevega nagrobnika.

²⁵ Frey-Molè: 1913, p. 162 s, Nr. 154.

²⁶ Kot zgoraj op. 23.

²⁷ HAZ, Not. Campolongo 11/V, fol. 149 (147) r-v, P. Kolendić: 1923, p. 7.

²⁸ HAZ, Not. Campolongo 11/V, fol. 176 u—177 r, P. Kolendić, ibid.

(22. junija 1441). Arhivsko gradivo sicer ni popolno, a kaže, da se je gradnja kapel deloma zavlekla. Glede na razpoložljive podatke bi lahko sklepali, da so bile kapele severne ladje (od stranskega vhoda do obstoječe kapele Deše Jakobovega, št. 5, 6 in 7) postavljene do roka in celo prej. Lavčičeva kapela je bila izplačana 12. oktobra 1444, za kapelo Tolimeričev ob stranskem vhodu (št. 5) pa je bila 16. aprila 1444 naročena oprema; ni zavreči misli, da se je delo na teh kapelah začelo že pred 23. marcem 1444 ali da je severna stranska ladja že v prvem obdobju do leta 1441 napredovala celo bolj, kot se sicer misli. Od kapel na južni strani sta bili Radoslavčičeva kapela (št. 10) in kapela Saracena Nicolai (št. 12) končani leta 1448, istega leta morda tudi kapeli bratov Divnić (št. 13) in Marije Koseglavić (št. 14): za ti je bilo leta 1447 šele pripravljeno kamenje, a je v dokumentih rečeno, da ju morajo končati v roku enega leta. Kapela Marije Koseglavić je bila bržkone v resnici obokana šele sočasno s kapelo sv. Križa, saj z njo meji na križišče, naznačeno z istim močnim stropom in bogatim jurijevskim kapitelom. Zadnja je bila kapela sv. Križa ob stranskem vhodu na severu (št. 4), zgrajena med 1452 oz. 1454 in 1455.

Kronologija izgradnje teh kapel je po svoje pomembna za kronologijo del na sami stolnici v tem času, ko se med mojstri, pogodbeno vezanimi s stolnico, pojavlja več imen, med njimi kajpak tudi vodja projekta, Jurij Dalmatinec, katerega naloga je slej ko prej bila, da zgradi apsidalni del stolnice; udeležba Jurijevih sodelavcev pri stranskih ladjah je namreč očitna. V splošnem pa lahko potrdimo že večkrat zapisano hipotezo, da so kapele južne stranske ladje nastale nekoliko za tistimi v severni stranski ladji.²⁹

THE CHAPELS AND ALTARS IN SIBENIK CATHEDRAL AT THE TIME OF GIORGIO DA SEBENICO (JURAJ DALMATINAC)

On the basis of the visitation report of Bishop Agostino Valier in 1579, the author identifies the altars which were in the Cathedral of Sveti Jakob (St. James) in Šibenik at that time and gives their location in the chapels in the aisles which were built in the middle of the 15th century, at the time when the work on the cathedral was directed by the architect-sculptor Giorgio

²⁹ V študiji, cit. tu v op. 4, navajam razloge, ki dovoljujejo domnevo, da je Jurij Dalmatinec v času od 1441 do 1443 delal le na apsidah (vključno s krstilnico) in da je leta 1444, ko se je obvezal za izgradnjo kapele bl. Rajnerija v Splitu (verjetno 21. aprila 1444) in lektorija v frančiškanski cerkvi v Zadru (1. oktobra 1444), denarja za njegovo redno plačo zmanjkalo, delo na apsidah pa zastalo. Tako je več kot verjetno, da sta 5. julija 1444 najeta mojstra Lorenzo Pincino in Martin Petrov zgradila tri omenjene kapele severne ladje in mogoče že začela tudi z nekaterimi kapelami južne ladje. (Martin Petrov je bil pri stolnici zaposlen do 14. marca 1446, za Lorenza Pincina pa se to žal ne ve). Glede teh pa bo najbrž držalo, da so jih mogli dograditi šele po 19. oktobru 1447, ko so stolnični prokuratorji sklenili nove pogodbe z Antoniom Busatom, Lorenzom Pincinom in Ivanom Pribislavljićem (Frey-Molè: 1913. pp. 139 s, Nr. 45 in 46), pri čemer je treba predvidevati tudi osebno Jurijevo udeležbo, kar se vidi mdr. na odličnih konzolah Šižgoričeve kapele. Namige na avtorstvo posameznih delov klesanega okrasja stranskih ladj v šibeniški stolnici daje I. Fisković v nekaterih prispeskkih, nazadnje: Utjecaji i odrazi Jurja Dalmatinca u Šibeniku, Juraj Matejev Dalmatinac (gradivo s simpozija Šibenik 1975), *Radovi instituta za povijest umjetnosti* 3-6, Zagreb 1982 (izšlo 1984), pp. 116–142.

